

4) чим оперативніше долалися суттєві відмінності між розумовою та фізичною працею на засадах політехнізму, тим ефективніше нівелювалася відстань між загальною й професійною освітою;

5) чим педагогічно доцільніше здійснювався процес реалізації ідеї політехнізму в шкільній освіті, тим швидше розширювалося коло можливостей для особистісного самовизначення й самореалізації учнів;

6) чим якісніше розв'язувалася проблема політехнізму, тим свідоміше здійснювався професійний вибір школярів відповідно до їх інтересів, здібностей і нахилів тощо [2, с. 60].

Отже, у сучасному суспільстві найважливішими, пріоритетними галузями стають наука та освіта, забезпечення індивідуального розвитку людини, яка б, маючи відповідний рівень підготовки, була конкурентоспроможною на ринку праці, здатною до свідомого та ефективного функціонування в умовах нового інформаційного суспільства, тобто була політехнічно освіченою та підготовленою. Тому основні вимоги до освіти на сьогоднішній день – зміна її змісту та корекція спрямованості навчального процесу в бік політехнізації.

Список використаної літератури

1. Крупська Н. К. Про політехнічну освіту / Н. К. Крупська [електронний ресурс] // http://vseslove.com.ua/word/Політехнічна_осв.83005u.
2. Слюсаренко Н. В. Політехнізм і освітні процеси минулого і сьогодення / Н. В. Слюсаренко // Педагог. альманах. – 2011. – Вип. 11. – С. 59–65.
3. Терентьєва Н. О. Політехнічна підготовка у педагогічних ВНЗ як основа реалізації політехнічної освіти [електронний ресурс] / Н. О. Терентьєва // <http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc-gum/vchu/N137/N137p036-039.pdf>.

Аліса Кривохижа

РОЗВИТОК ВІТЧИЗНЯНОЇ ОСВИТИ В УМОВАХ ВХОДЖЕННЯ УКРАЇНИ ДО ВІДКРИТОГО СВІТОВОГО ЕКОНОМІЧНОГО ПРОСТОРУ

Світовий економічний простір – поняття широке та узагальнене. Для того, щоб пояснити місце України в ньому, слід взяти до уваги аспект її взаємозв'язку з європейськими країнами, які так чи інакше утворюють потужні політико-економічні об'єднання. Одним із найбільш потужних та впливових утворень є ЄС – Європейський Союз, до складу якого сьогодні входять 28 держав: Австрія, Бельгія, Болгарія, Великобританія, Угорщина, Німеччина, Греція, Данія, Ірландія, Іспанія, Італія, Кіпр, Латвія, Литва, Люксембург, Мальта, Нідерланди, Польща, Португалія, Румунія, Словаччина, Словенія, Фінляндія, Франція, Хорватія, Чехія, Швеція та Естонія [3].

Хоча Україна наразі не входить у Євросоюз, вона має тісний контакт із ним, більше того, має такий шлях розвитку, який передбачає перспективу вступити до нього в майбутньому. Незалежно від темпу руху країни в цьому напрямку, поступово набувають чинності зміни в культурно-освітньому просторі.

“Відомо, що 19 липня 1999 року була офіційно прийнята і підтверджена декларація Болонської системи навчання представниками 21 країни, в результаті якої був прийнятий єдиний для усіх освітній стандарт ...” [4, с. 86].

Цей стандарт передбачав:

- прийняття загальної системи порівнювання вчених ступенів;
- запровадження двох циклів навчання: студентський (від трьох років), післядипломний (від двох років);
- уведення системи кредитів – European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS).

Усі вимоги та стандарти передбачають сприяння європейському та світовому співробітництву, а також забезпеченню високої якості освіти. Фактично нині в Європі існує єдина система, завдяки якій і створюється міжнародний простір – як економічний, так і політичний, культурний та освітній, а відтак і інформаційний.

Освіта в Україні перебуває наразі в “еволюційному” стані. З одного боку, помітний вплив міжнародних стандартів, що має відображення у поступовому переході від традиційної вітчизняної системи оцінювання до Болонської протягом останнього десятиліття, а з іншого – досі існує безліч формальних огріхів, що поки, на жаль, не дозволяють зводити українську освіту на один рівень із європейською.

По-перше, в системі оцінювання все одно має місце «доболонський» досвід, і природним є те, що виникають складнощі з переведенням обрахунків із зручної та зрозумілої для вітчизняних педагогів та студентів шкали в нововведену (саме ці складнощі становлять певну систему недоліків, які інститут вітчизняної освіти має так чи інакше якомога ефективніше усунути).

По-друге, певною мірою низький рівень матеріального забезпечення вітчизняних навчальних закладів створює ускладнення для забезпечення якості освіти на їх теренах.

В. Биков у своїй статті стверджує: “Визначаючи, які сучасні підходи та інструменти розвитку системи освіти, проєктуючи модель освіти України у майбутньому, але, насправді, досить близькому інформаційному суспільстві, ми повинні, з одного боку, передбачувати і визначати, наскільки вітчизняна система освіти здатна відповідати потребам людини і суспільства, що розвиваються, розглядати, аналізувати й обирати альтернативи, що надають для навчання такі нові технології, які змінюють практично всі аспекти життєдіяльності людини. Водночас ми повинні усвідомлювати, що змінюючи освіту, ми змінюємо саму людину і суспільство в цілому” [1].

Питання інтеграції освіти України у світовий простір є актуальним і має значущість не тільки для власне освітньої системи держави, а й для її суспільно-політичного становлення, позиціонування себе як високорозвиненої країни, в якій на високому рівні перебуває розвиток культури та освіти. Це, в свою чергу, має забезпечувати її цілковиту самодостатність та здатність гідно співпрацювати з іншими державами. Особливу увагу зосереджено на країнах Європейського Союзу.

У рекомендаціях парламентських слухань про взаємовідносини та співробітництво України з Європейським Союзом (ЄС) від 28 листопада 2002 року зазначено, що:

1) реалізація курсу на європейську інтеграцію України є невід’ємним елементом внутрішніх реформ, спрямованих на економічне зростання, підвищення рівня життя народу, розвиток демократії, становлення громадянського суспільства, забезпечення гарантій верховенства права, свободи слова, захист прав і свобод людини, зміцнення національної безпеки;

2) поглиблення співробітництва з ЄС – це важливий елемент зміцнення стабільності та безпеки на Європейському континенті;

3) курс на поглиблення співробітництва України з ЄС стимулюватиме проведення внутрішніх економічних і політичних реформ, сприятиме суспільному прогресу та розбудові соціально орієнтованої економіки України.

Поряд із ЄС є й Великобританія, яка хоча існує політично та економічно відокремленою від решти європейських країн, та має не менше впливу на систему освіти в Україні.

У першу чергу створюються такі умови, аби українці могли без перешкод контактувати з відкритим світовим інформаційним простором. Для сучасного молодого покоління відкриваються нові можливості та перспективи: освіта та життя за кордоном, можливість досягти високого особистісного розвитку та широта можливостей для реалізації своїх ідей, бажань зробити свій внесок у розвиток в будь-якій світовій галузі. Саме тому виникає потреба вивести вітчизняну освіту на високий щабель з урахуванням того, що вона існуватиме в міжнародному культурно-освітньому просторі.

Покращення освіти передбачає покращення педагогічної системи. Це стосується:

- забезпечення високої якості та ефективності навчального процесу в навчальному закладі;
- визначення переліку дисциплін, які необхідні як для спеціалізованого навчання, так і для загального освітнього розвитку;
- організації способу викладення матеріалу для слухачів таким чином, аби мета дисципліни була виконана повною мірою.

Доступна для учасників навчально-виховного процесу якісна і кількісна різноманітність компонентів навчального середовища (можливість використання різноманітності засобів, які можуть бути застосовані в навчально-виховному процесі) визначають його потенційний дидактичний простір [1].

У такому розумінні В. Биков визначає традиційне навчальне середовище (далі НС) як закрите НС. Таке НС є відносно обмежене у своєму складі та структурі і має обмежені дидактичні можливості. “Зокрема, закрите НС передбачає використання відносно вузького спектру матеріальних засобів навчання, інформаційних навчальних ресурсів і педагогічних технологій, обмеженого складу викладацького персоналу та освітнього мікросоціуму, навчальних приміщень тощо. Окрім цього, закрите НС виявляється практично непридатним щодо екстериторіального залучення до навчально-виховної діяльності окремої людини інших учнів і викладачів, що навчаються і працюють поза межами навчального закладу, у якому ця людина навчається” [2, с. 60].

Відкрите навчальне середовище – це така форма системи освіти, за якої шляхом використання сучасних методів і засобів інформаційно-комунікаційних технологій розширюється потенційний навчальний простір. Такий простір характеризується наявністю якісної і кількісної множини ресурсів, які застосовуються в навчально-виховному процесі: розподілені і автоматизовані банки даних, технічне обладнання, навчальний матеріал, що доступний для використання за допомогою комп’ютерної техніки тощо.

Сучасний освітній простір України все ж розвивається таким чином, що може забезпечувати її інтеграцію в світову систему. Для остаточного і повного набуття вітчизняною системою європейських стандартів державі необхідно, безперечно, дбати про повноцінний розвиток усіх ланок культурного та наукового простору. Для цього внутрішня політика має бути спрямованою таким чином, щоб забезпечувати цей розвиток.

Список використаної літератури

1. Биков В. Ю. Навчальне середовище сучасних педагогічних систем // Професійна освіта: педагогіка і психологія / В. Ю. Биков // Україно-польський журнал. – Видання IV [за ред.: І. Зазюна, Н. Ничкало, Т. Левовицького, І. Вільш]. – Ченстохова : Видавництво Вищої Педагогічної Школи у Честохові, 2004. – С. 59–79.
2. Биков В. Ю. Сучасні чинники розвитку системи освіти України / В. Ю. Биков [електронний ресурс]: (сайт) Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: <http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/ITZN/em7/content/08bvdyse.htm>.
3. Європейський союз [електронний ресурс] : (сайт) / Вікіпедія (останні зміни цієї сторінки: 4 листопада 2013 р.). – Режим доступу: http://ru.wikipedia.org/wiki/Європейский_союз.
4. Чеботарьова А. Концептуальна дефініція “Освіта упродовж життя” / А. Чеботарьова // Дидаскал [Часопис кафедри педагогіки]; відповідь редактор Л. М. Петренко. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2012. – № 12. – С. 86–88.